

Dossier

Perceptie van ouders van UHB leerlingen t.o.v. de term 'CSF leerlingen'

Overzicht

1. Inleiding	p. 3
2. Bekendheid van ouders met de term CSF leerlingen	p. 4
3. De term CSF	p. 6
4. Ervaringen met CSF maatregelen	p.19
5. Aparte aandacht voor UHB binnen het CSF beleid	p. 26
6. Extra reacties, toelichtingen en noodkreten van ouders	p. 30
7. Samenvatting en conclusies	p. 35

Disclaimer: dit dossier is een samenvatting van een enquête die door ouders van uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen werd ingevuld. Het pretendeert niet in aanmerking te komen als wetenschappelijk onderzoek. Verantwoordelijk voor enquête en verwerking van de resultaten is UHB Vlaanderen.

1. Inleiding

Sinds 2019 wordt er binnen het Vlaamse onderwijs namelijk bewust voor gekozen om niet langer te spreken over een categoriale classificatie of over het toekennen van een label 'hoogbegaafdheid'. Wel wordt er een groep cognitief sterke leerlingen afgebakend die 'Cognitief Sterk Functionerend' wordt genoemd.

Cognitief sterk functioneren betekent dat een leerling voor brede cognitieve vaardigheden (zoals blijkt uit een intelligentieonderzoek) en/of prestaties op schoolvorderingentoetsen tot de beste 10% van een relevante vergelijkingsgroep behoort. Deze groep is dus groter dan de doelgroep 'hoogbegaafde' leerlingen.

Op scholen wordt het ["Specifiek Diagnostisch Protocol bij cognitief sterk functioneren"](#) gebruikt dat dient als basis om brede of specifieke zorg te bieden aan deze leerlingen. Sinds september 2022 zijn vanuit Onderwijs.Vlaanderen ook extra [ondersteunende maatregelen voor cognitief sterk functionerende leerlingen](#) van kracht.

UHB leerlingen vallen volgens bovenstaande definitie onder de noemer CSF leerlingen. In het [onderzoek van expertisecentrum Talent](#) wordt benoemd dat deze UHB leerlingen *“een combinatie van verschillende CSF maatregelen”* nodig hebben, welke *“op meer doorgedreven wijze moeten worden toegepast”*.

Deze enquête peilde daarom naar de perceptie van ouders van UHB leerlingen t.o.v. het **gebruik van de term ‘Cognitief Sterk Functionerende (CSF) leerlingen’ voor UHB leerlingen**. De vragen gingen over:

- bekendheid met de term
- meningen over het gebruik van de term
- de noodzaak voor een aparte aanpak van UHB binnen het CSF beleid
- eigen ervaringen met CSF maatregelen

De enquête werd verspreid binnen de facebookgroep “Ouders van UHB kinderen Vlaanderen” (januari ‘25: zo’n **540 leden**) en was specifiek gericht op (plus)ouders van één of meerdere UHB kinderen in het Vlaamse onderwijs.

2. Bekendheid van ouders met de term

Vraag 1. Wie ben je t.o.v. het UHB kind?

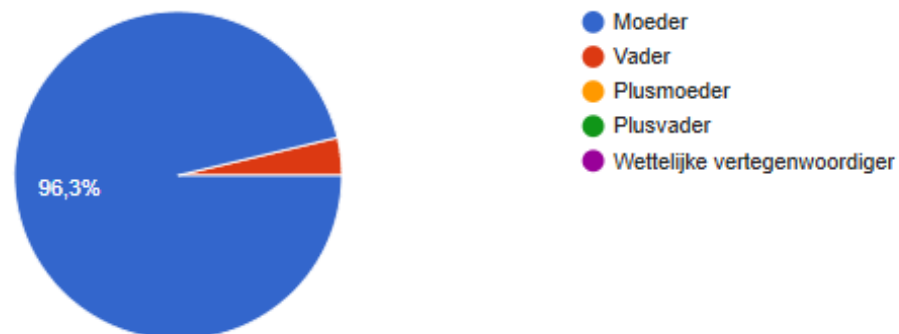
Totaal aantal stemmen: **81** (d.i. 15% van de ouders in de FB groep)

Moeders: **78** (96,3%)

Vaders: **3** (3,7%)

Wie ben je t.o.v. het UHB kind?

81 antwoorden

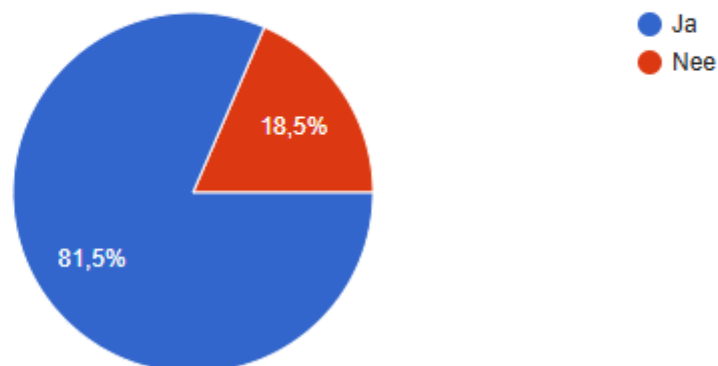

De enquête werd ingevuld door een overgrote meerderheid aan moeders van 1 of meerdere UHB kinderen. Dit komt ongeveer overeen met de genderverdeling binnen de facebook groep “Ouders van UHB kinderen Vlaanderen” waar ook slechts 35 van de 540 leden (6,5%) mannen/vaders zijn.

Vraag 2. Ben je bekend met de term CSF leerlingen?

Ben je bekend met de term CSF leerlingen?

81 antwoorden

Aantal stemmen: **81**

Bekend: **66 (81,5%)**

Niet bekend: **15 (18,5%)**

Meer dan 80% van de ouders is ondertussen dus duidelijk bekend met de term Cognitief Sterk Functionerende leerlingen. Toch blijkt meer dan 18% van de ondervraagden de term niet te (her)kennen.

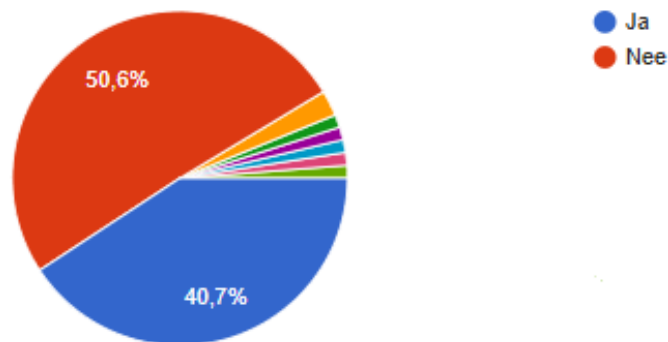
In de enquête werd daarna uitgelegd wat CSF leerlingen en-maatregelen zijn, zodat de ouders ook de volgende vragen konden beantwoorden.

3. De term CSF

Vraag 3. Vind je de term 'Cognitief Sterk Functionerende leerlingen' goed gekozen (algemeen gezien)?

Vraag 1. Vind je de term 'Cognitief Sterk Functionerende' (CSF) leerlingen een goed gekozen term (algemeen gezien)?

81 antwoorden

Aantal stemmen: **81**

Ja: **33** (40,7%)

Nee: **41** (50,6%)

Anders (vooral twijfel, nuancering, ...): **7** (8,7%)

De meningen zijn hier duidelijk verdeeld. Zo'n 40% van de deelnemers is overtuigd van de kracht van de term 'cognitief sterk functionerend'. **Iets minder dan 60% vindt de term niet goed gekozen of heeft sterke twijfels bij het gebruik van de term.** Uit de antwoorden blijkt vooral de twijfel over de toevoeging 'functionerend', vanwege de associatie die het bij hen oproept dat het hier om 'prestaties' zou gaan. Een groot deel van de ouders benadrukt dat hun kinderen cognitief sterk zijn, maar dat dit op school niet manifesteert ('mijn kind toont zich niet op school'). Dit blijkt volgens de ouders ook consequenties te hebben voor hun kinderen, omdat ze in realiteit hierdoor vaak de nodige uitdaging of begeleiding niet krijgen. Scholen zien in dat geval enkel de **prestaties** van de leerlingen in kwestie, maar niet hun **potentieel**.

Een greep uit de reacties van ouders die 'ja' stemden

Omdat niet alleen HB kinderen extra uitdaging of aanpassingen nodig hebben, maar een bredere groep

Het klinkt (voorlopig) minder elitair., de term is niet perfect, maar denkt toch iets beter de lading.

Het is zeer algemeen en geeft daarom een brede basis.

Het omschrijft goed over welke leerlingen het gaat.

Hoogbegaafd is stigmatiserend ("daar is er weer zo'n moeder"...)

Hoogbegaafd is een beladen term.

Bredere doelgroep, waardoor deze meer aandacht krijgt.

Het zijn sterke/snellere denkers

Het is een nieuwe term waar (nog) geen vooroordelen aan hangen, wat bij hoogbegaafdheid wel is.

Omdat dit voor ons het vertrekpunt was als erkenning voor extra uitdaging. Daarnaast is het een bescherming om niet telkens in detail te moeten treden. Enkel wanneer het specifiek nodig is, gebruik ik de term UHB. CSF klinkt neutraler en opent deuren. Het geeft minder een stempel en opent ook deuren en geeft 'taal' aan bepaalde situaties.

Een greep uit de reacties van ouders die 'nee' stemden

De nadruk ligt te veel op het cognitieve. Dat geeft de indruk dat het gaat om kinderen die sterke prestaties neerzetten. Hoogbegaafd zijn gaat om zoveel meer dan prestaties...

Het is misleidend naar leerkrachten/signaleren toe. Als ik deze term zie, zou ik daar de "schoolslimme", gemotiveerde, presterende leerlingen onder vatten.

De noden van de UHB zijn veel uitgebreider dan de term nu aanduidt. Het cognitieve lijkt mij zelfs niet het belangrijkste te zijn, maar wel het welbevinden in het heel anders zijn.

Omdat dat erg beperkt tot de focus op het cognitieve, terwijl ze daarnaast nog veel andere uitzonderlijke kwaliteiten hebben.

Het dekt totaal de lading niet..

CSF zou alleen mogen gebruikt worden wanneer het heel erg duidelijk is welke aparte noden HB en UHB hebben.

De term 'sterk functioneren' geeft het gevoel dat onderpresterende (U)HB kinderen worden vergeten.

Omdat heel wat (U)HB kinderen uit de boot vallen. Mijn UHB kind 'functioneerde' compleet niet op school, laat staan dat het 'cognitief sterk' functioneerde.

(U)HB kinderen 'functioneren' niet per se op dezelfde manier als kinderen die het heel goed doen met klassieke instructie in de klas. Goede punten halen is niet gelijk aan HB.

Het geeft te veel aandacht aan de volledige 10 % sterkste kinderen, terwijl het vooral de HB en de UHB zijn die andere maatregelen tot een compleet op maat aanpak nodig hebben.

Voor de kinderen zelf klinkt dat veel te geleerd...

Het gaat om meer dan louter cognitief sterk functioneren.

UHB kinderen functioneren vaak niet goed binnen het klassieke onderwijssysteem. En de term houdt geen rekening met onderpresteren.

Het is verwarrend dat verschillende termen door elkaar worden gebruikt, terwijl de termen CSF en (U)HB echt wel een andere invulling/betekenis hebben. De doelgroep is niet alleen ruimer (op basis van de Gausscurve) bij CSF, maar daarnaast heeft CSF niets te maken met de typische zijnskenmerken van (U)HB die volgens mij veel belangrijker en bepalender zijn in het school- en loopbaantraject.

Uitgelichte reacties:

Op zich is de term niet slecht maar er zijn ook kinderen die in de juiste omstandigheden CSF zouden zijn maar waarbij dat momenteel niet tot uiting komt. Die groep dreigt door deze term gemist te worden.

En waarom niet gewoon zoals het is: UHB!

Fijn dat CSF-maatregelen veel kinderen ten goede komen, zonder dat mijn kind 'anders' is. Gaat het echter de invloed van UHB op mijn kind, dan wordt er aan verschillende aspecten voorbij gegaan.

Het is goed een grote groep kinderen te willen bereiken. Daardoor worden echter ook de noden van een groep kinderen genegeerd.

Ik denk dat het voor mensen die niets over het onderwerp weten als een grote ver van hun bed show kan klinken en nogal hoogdravend. Terwijl de meeste mensen het woordt hoogbegaafdheid wel kennen en zich er een beter beeld bij kunnen vormen, dus duidelijker is.

De groep is te ruim en te heterogeen. De maatregelen en adviezen lijken vooral gericht op de 'gemakkelijke' subgroep: de schoolse presteerders die niet te ver afwijken van de norm. Dit is behapbaar voor scholen. Maar hierdoor vallen de kinderen die zich verder van de norm bevinden vaak nog meer uit de boot omdat ze in een hokje/beleid geduwd worden dat voor hen niet passend is.

Mijn kind werd op school aangesproken op het niveau waarop het 'overleefde' i.p.v. functioneerde. Uiteindelijk kwam er zelfs van CLB het advies haar de stempel 'emotionele stoornis' toe te kennen om zo ondersteuning te krijgen.

De groep wordt te groot, waardoor de eigenheid verdwijnt. Ik begrijp dat het onmogelijk is voor leerkrachten om de eigenheid van elk label te kennen, maar deze veralgemening helpt volgens mij ook niet.

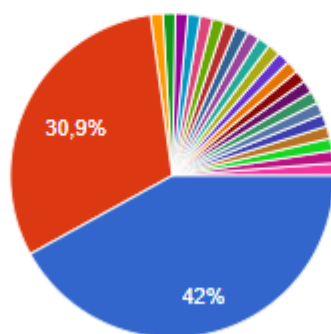
Bij cognitief sterk functionerende kinderen vat je teveel verschillende groepen. Enerzijds heb je de instructieonafhankelijke kinderen. Deze hebben maar een korte uitleg nodig en kunnen dan zelfstandig werken. Maar veel van deze kinderen hebben geen nood aan verdieping en/of verrijken. Daarnaast heb je dan hoogbegaafde kinderen, die net wel heel hard nood hebben aan het compacten, verdiepen en verrijken. Tot slot heb je ook de kinderen die gewoon goed zijn in een vak, steeds goede punten halen, maar geen nood hebben aan compacten, verrijking of wat dan ook.

Instructie onafhankelijke kinderen hebben niet dezelfde onderwijsnoden als hoogbegaafde kinderen, laat staan van UHB. Als we ze over dezelfde kam scheren en dus dezelfde aanpak aanbieden, zal ofwel de ene groep overvraagd worden ofwel de andere groep ondervraagd.

Vraag 4. Ben je van mening dat UHB kinderen en jongeren onder deze term vallen?

Vraag 2. Ben je van mening dat UHB kinderen en jongeren onder deze term vallen?

81 antwoorden

Aantal stemmen: **81**

Ja: **34** (42%)

Nee: **25** (30,9%)

Anders (vooral twijfel, nuancering, ...): **22** (27,1%)

Zo'n 42% van de ouders gaat ermee akkoord dat hun UHB kinderen onder de term CSF vallen binnen het onderwijssysteem. Iets meer dan 30% antwoordt met een duidelijke 'nee'. Zo'n 27% twijfelt of stelt voorwaarden aan de term, vooraleer een ja of nee te willen zeggen.

Een greep uit de reacties van ouders die 'ja' stemden

Omdat de cognitieve sterktes kenmerkend zijn voor hoogbegaafdheid, los van hoe hoog het IQ is.

CFS is containerbegrip waar UHB mee in zit

Ze maken deel uit van de 10% sterkst functionerenden door de definitie, maar hun noden zijn zó verschillend dat dit echt geduid moet worden.

Anders vallen ze helemaal uit de boot...

Ja- procentueel gezien wel. Als je CSF beschouwt als een aquarium met allerlei mooie vissen dan zijn de UHB kinderen de ééncellige organismen die er ook in zitten. Alleen zie je ze niet duidelijk, tenzij je er doelbewust naar op zoek gaat.

Inclusieve term.

Een greep uit de reacties van ouders die 'nee' stemden

Er is zo een groot verschil tussen HB en UHB...

Leerkrachten kunnen moeilijk onderscheid maken tussen CSF, HB en UHB. Laat staan dat ze de grote diversiteit/heterogeniteit vatten binnen die huidige CSF groep

Cognitie is maar 1 van de drie luiken...

De groep wordt te groot, waardoor de eigenheid verdwijnt. Ik begrijp dat het onmogelijk is voor leerkrachten om de eigenheid van elk label te kennen, maar deze veralgemening helpt volgens mij ook

Voor de UHB groep is de term te breed.

De aanpak voor UHB kinderen verschilt heel erg van de aanpak voor kinderen die sterk presteren in het klassieke systeem.

De specifieke eigenheid van UHB komt minder naar voor. Het is niet 'gewoon' cognitief sterk, het gaat om zoveel meer dan enkel het cognitieve stuk. Waar is de link met autonomie, rechtvaardigheid, complex, ...?

Uitgelichte reacties:

(U)HB houdt meer in dan enkel cognitief functioneren. Het 'anders' denken bijvoorbeeld, i.p.v. sterk/snel denken.

UHB blinken vaak ook uit in sport, handwerk, muziek, intuïtie,...

UHB kinderen zijn niet enkel bezig met de schoolse materie. CSF leerlingen eerder wel, mijns inziens. Daardoor voelt een deel in die 10% zich alweer anders. Ze hebben dan ook een andere aanpak nodig.

Vraag 4.1. Wat is voor jou de grootste meerwaarde van het gebruik van de term CSF leerlingen binnen onderwijs voor UHB leerlingen specifiek?

Er is eindelijk een beetje aandacht voor hen.	Minder beladen term, dekt de lading.	CSF klinkt minder uitzonderlijk of speciaal dan UHB	De enige meerwaarde is dat er aandacht en dus budget voor komt.	Term wordt als minder houtain ervaren door de buitenwereld..
Door de grotere doelgroep wordt hopelijk het draagvlak en de urgentie om iets te doen ook groter.	Ik vind het een goede term in het algemeen, maar specifiek voor UHB leerlingen dekt het voor mij onvoldoende de lading. De enige meerwaarde is misschien minder stigma, een term kunnen gebruiken om over je kind te kunnen praten waar minder stigma of vooroordeel op zit?			Geen, voor hen is dit nadelig.
Dat ze kans maken op iets meer uitdaging.	Dat er nood is aan differentiatie naar boven toe, nood aan minder herhaling, uitdaging en niet enkel bezigheids therapie.	Het is een begin van erkenning en herkenning		Er moet eerder gekeken worden naar onderwijs-behoeften dan naar een label.
Je bent als UHB niet meer zo 'speciaal ' omdat er meerdere CSF leerlingen in school aanwezig zijn.	ik zie weinig meerwaarde.	Dat ook 'slimmere' kinderen een aangepast aanbod krijgen, zonder dat ze noodzakelijk hoogbegaafd getest hoeven te zijn.		Het helpt om een positieve perceptie te creëren.
Erkenning en aandacht voor de problemen die er mee gepaard kunnen gaan...	Ik vermoed dat de term niets zal veranderen aan de aanpak van UHB specifiek, maar omdat het in de zijlijn van HB zit, zijn er misschien voordelen te halen.		Een eerste stap richting erkenning van noodzaak aan extra ondersteuning voor kinderen met een hoger IQ	

Vraag 4.2. Wat zijn voor jou de grootste nadelen van het gebruik van de term CSF leerlingen binnen onderwijs voor UHB leerlingen specifiek?

Men focust op het cognitieve en gaat ervan uit dat het kinderen zijn die altijd sterke prestaties neerzetten.

Iedereen wordt over dezelfde kam geschoren en moet in het aanbod passen.

Dat maatregelen voor CSF leerlingen ook gewoon voor UHB leerlingen gebruikt worden.

Dat alles weer op 1 hoop wordt gegooid...

Het risico dat de hele groep CSF kids wordt aanzien als 1 homogene groep en voor iedereen dezelfde maatregelen worden genomen.

De kloof is nog te groot met CSF kinderen

De misvatting dat UHB leerlingen automatisch tot sterke prestaties komen en gemotiveerd zijn voor wat op school aan bod komt.

Dat er minder naar de individuele behoeftes gekeken wordt.

Ik denk niet dat de term CSF het grootste probleem is. Wel het gebrek aan kennis waardoor er vaak gedacht wordt dat een slim kind dat altijd 9 en 10/10 haalt maar zich verder niet verveelt hetzelfde is als een kind dat zodanig veel verder staat in het cognitief functioneren dat het niet meer thuishoort in diezelfde klasgroep (toch niet inhoudelijk gezien).

Angst dat er voorbijgegaan wordt aan andere zijnskenmerken zoals gevoeligheid, rechtvaardigheidsgevoel en creativiteit.

Ze moeten zich alweer aanpassen aan de 'gemiddelde' CSF leerling, terwijl ze dat niet zijn...

Dit gaat compleet voorbij aan alle andere zaken die spelen bij UHB, zoals intensiteit, 'overexcitabilites', interesses die compleet elders liggen,...

Te late herkenning van UHB leerlingen maakt dat zij mogelijkwijze niet of eerder ondermaats zullen scoren op bepaalde parameters

Dat de zijnskenmerken te weinig belicht worden en er te veel aanpassing van de kinderen verlangd wordt.

Veel UHB jongeren willen veel meer dan enkel schoolse leerstof, meer verdieping op een ander vlak. Ze hebben vaak meer variatie nodig.

Nog een term extra bovenop de reeds bestaande en (poging tot) gedefinieerde termen HB en UHB.

De specifieke eigenheid van UHB komt minder naar voor. Het is niet 'gewoon' cognitief sterk, het gaat om zoveel meer dan enkel het cognitieve stuk. Waar is de link met autonomie, rechtvaardigheid, complex, nieuw...

Hoogbegaafde kinderen worden niet meer gezien voor wat en wie ze zijn. Hoogbegaafd is zoveel meer dan cognitief sterk. In alle respect voor de cognitief sterken, want zij verdienen ook aandacht. Maar het doet de groep HB en UHB geen goed, in mijn ogen.

Het is in zekere zin toch het negeren van bepaalde specifieke behoeften bij UHB.

UHB'ers worden geacht voldoende te hebben aan de maatregelen die uitgewerkt werden voor CSF leerlingen. Zzo wordt het nog moeilijker om duidelijk te maken welke noden zij hebben en/of worden ze niet gezien als ze niet sterk functioneren door o.a. schoolmoeheid, trauma...

UHB leerlingen zijn echt nog zoveel specifiek en een deel van hen functioneren net niet sterk cognitief (of toch zeker niet in een schoolse context).

Door de grotere doelgroep lijken scholen te denken dat alle CSF lln hetzelfde nodig hebben, een beetje compacten en verrijken,... Ze begrijpen de meer individuele behoeften en de grote flexibiliteit niet, die soms nodig is bij UHB. Ze denken ook dat alle CSF's samen een peergroep vormen wat niet altijd zo is. De term lijkt de duiden op zeer goed functionerende leerlingen, terwijl dat lang niet altijd zo is...

UHB is meer dan gewoon een beetje cognitief sterk, maatregelen voor een beetje cognitief sterk zijn niet noodzakelijk zomaar door te trekken naar heel sterk. Cognitieve sterkte is verder maar 1 zijnskenmerken, je hele verzameling zijnskenmerken bepaalt welke aanpassingen aangewezen zijn. De term zou deel moeten uitmaken van een grotere beschrijving die mee het zorgbeleid zou moeten bepalen.

Het laat al de rest uit beeld, het verhult de complexiteit en UHB komt vaak niet tot uiting via schoolvorderings-toetsen.

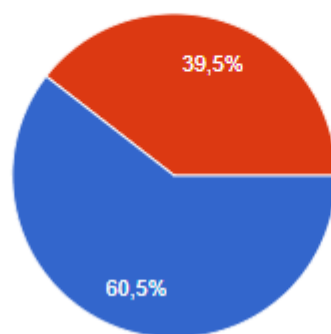
Dat de aanpak van een kind met IQ 125 gigantisch verschilt van de aanpak van een kind met IQ 160, maar CSF scheert ze over dezelfde kam.

4. Ervaring met CSF maatregelen

Vraag 5. Heb je zelf ervaring met het gebruik van CSF maatregelen voor jouw UHB kind de afgelopen jaren?

Vraag 2.3. Heb je zelf ervaring met het gebruik van CSF maatregelen voor jouw UHB kind de afgelopen jaren?

81 antwoorden

● Ja
● Nee

Aantal stemmen: **81**

Ja: **49** (60,5%)

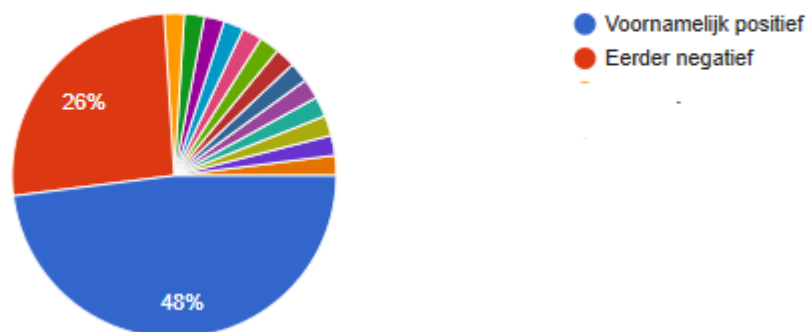
Nee: **32** (39,5%)

Een groot aantal ouders (meer dan 60%) blijkt effectief ervaring te hebben met CSF maatregelen voor hun UHB kind op school. Een klein aantal daarvan gaf aan dat de school deze maatregelen neemt, zonder de term 'CSF' te gebruiken of dat de school heel erg inzet op individuele maatregelen, zonder ze als dusdanig te benoemen.

Vraag 5.1. Indien ja, hoe heb je dit ervaren

Indien ja, hoe heb je dit ervaren?

49 antwoorden

Aantal stemmen: **49** (60,5% van de 81 totaal)

Voornamelijk positief: **24** (48%)

Eerder negatief: **13** (26%)

Anders (neutraal, wisselend positief, 'niet voldoende', ...): **13** (26%)

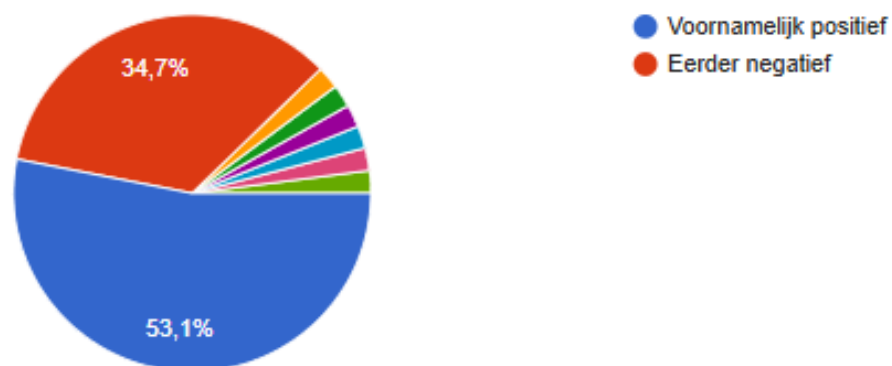
Van de 49 ouders wiens kind op school van deze maatregelen kan genieten, heeft iets minder dan de helft van de ouders deze als 'voornamelijk positief' ervaren. Bij diegenen die 'anders' antwoordden, waren de meesten redelijk positief over de getroffen maatregelen, maar bleken deze vooral te weinig doorgedreven te worden, te veel afhankelijk van individuele leerkrachten, te vaak tijdelijk doorgevoerd of over het algemeen te weinig toereikend.

Slechts 26% ervaarde de maatregelen als 'eerder negatief'.

Vraag 5.2. Hoe was het resultaat van deze maatregelen voor het kind/de kinderen in kwestie?

Hoe was het resultaat van deze maatregelen voor het kind/de kinderen in kwestie (algemeen gezien)?

49 antwoorden

Aantal stemmen: **49** (60,5% van de 81 totaal)

Voornamelijk positief: **26** (53,1%)

Eerder negatief: **17** (34,7%)

Anders ('wisselend', 'soms positief maar soms ook negatief', 'niet voldoende', 'kangoeroeklas positief, maar veel te weinig', ...): **6** (12,2%)

Net als bij vraag 5.1 bleek meer dan de helft van de ouders het effect van deze maatregelen op hun kinderen als positief te ervaren.

Een greep uit de reacties van ouders die de maatregelen als positief hebben ervaren

Het kind werd niet als 'een (U)HB kind' gezien, maar als een leerling die die extra maatregelen nodig had om goed te kunnen functioneren op school. En dat is wat telt. Geen extra label, wel extra tegemoetkomingen/opties om het haalbaar te houden voor mijn kind.

De regel dat kinderen pas vanaf 5 jaar naar het lager onderwijs kunnen werd afgeschaft. Dit was voor mijn kind een goede zaak.

Er is voor onze kinderen een specifieke klas met 1 lesuur in de week. Het is niet voldoende, maar wij zijn al blij met deze stap (en de kinderen ook)

Hele fijne school die in communicatie gaat met ouders.

Gestart met 1 jaar overslaan, nadien binnenklas differentiatie en projectklas, later overgestapt op individueel traject en tweede sprong toen bleek dat het nog niet voldoende was. Soms duurde het wat maar uiteindelijk kreeg ze wel wat nodig was.

In onze basisschool was er sterke differentiatie voor CSF, maar ook kangoeroe voor (U)HB met stimuleren van creatief denken en executieve functies.

Onze kinderen zitten op een school met een ruime waaier aan aanpassingen, uitdagingen, contractwerk op verschillende niveaus, per leerjaar een klas met CSF (vnl (U)HB) kinderen... Zodra er een dip bij onze dochter merkbaar is of spanning bij onze zoon komen er meteen aanpassingen.

Middelbare school klas met enkel (U)HB kinderen, waardoor daar ook niet enkel focus ligt op cognitief functioneren maar zeker ook ontwikkelen van persoonskenmerken.

Maatregelen hadden niet de term CSF, maar er werd gecompect en versneld. Met bij elke aanpassing een positief effect op het welbevinden . de motivatie.

Goed, maar absoluut ontoereikend.

Pretoets, compacting, verrijken, aangepast huiswerk, externe trajecten, eigen project, ...

Er is veel beschikbaar maar ik stel vast dat scholen soms zelf niet goed weten hoe ze dit uitrollen. Of er mee om gaan als het 'nieuw' is. Als ouder moet je zelf aan de kar trekken. Ik verwachtte meer kennis en inzicht van CLB en andere mensen binnen het onderwijs. ook al is mijn overtuiging dat geen enkel schoolsysteem echt werkt bij UHB.

Een greep uit de reacties van ouders die het als negatief hebben ervaren

Ons kind versnelde 1 keer. Daarna vroegen alle maatregelen een hoge mate van zelfstandigheid, taakinisatie en sterke executieve functies in het algemeen terwijl hij net veel begeleiding en nabijheid nodig heeft.

De leerkracht was niet in staat om dit groepje kinderen te begeleiden en liet hen aan hun lot over.

Mijn kind voelt zich niet gezien. Het moet zich alweer aanpassen aan 'de meerderheid', in dit geval: 10% terwijl dat het eerder bij 0,01% zit.

Mijn UHB kind kreeg samen met kangoeroemaatjes een uitleg over de hersenen, waarin verteld werd dat zij "een beetje" sneller denken dan klasgenoten. Mijn kind (5, derde leerjaar) stelt zichzelf dan op dezelfde lijn als zijn kangoeroemaatjes. Hij voelde zich nog steeds heel anders (terecht), maar dat werd niet verwoord. Het gaf hem een slecht gevoel.

Ronduit catastrofaal voor mijn UHB kind die de extra maatregelen als een straf beschouwde, en daardoor faalangst kreeg, wat nog verscherpt werd door de juf die elke fout gigantisch uitvergrootte. De vertrouwensbreuk was compleet.

Op school dachten ze te weten wat men voor mijn kinderen moest doen, terwijl dit totaal niet voor mijn kinderen werkte. Omdat die richtlijnen er zijn, wil men zich daar dan aan vasthouden, ipv naar de echte UHB experts te luisteren of naar de ouders.

CSF kinderen mogen een mapje invullen als ze vroeger klaar zijn, maar dit werkt niet bij ons kind

Zorgleerkracht denkt dat de kangoeroeklas gaat om kinderen een keer wat meer te doen studeren. Maar dat is voor mij totaal niet het doel, enkel een manier om het echte doel te bereiken : weerbaarheid, leren omgaan met frustratie, een keer niet de slimste zijn, ondersteuning krijgen in het leerproces op maat(wat in de klas niet lukt aangezien de leerstof er niet geschikt voor is).

Uitgelichte reacties

De maatregelen op school waren sterk afhankelijk van de insteek van de leerkracht. Soms heel interessant , soms gewoon meer van hetzelfde en allesbehalve 'uitdaging'.

Eerder primitief... De juf van dit jaar heeft er weinig aandacht voor, de meester vorig jaar hield de vinger meer aan de pols. Alles is wat mij betreft afhankelijk van de juf/meester in de klas zelf

In de plusklas zaten nog steeds geen ontwikkelingsgelijken, en ook in de rest van de school waren deze niet te vinden. Het differentiatie aanbod voldeed niet wegens niet aangepast aan de interesses, nauwelijks begeleid en nauwelijks nagekeken. Externe plusklassen zijn maar voor een halve of misschien hele dag per week, maar de andere gewone schooldagen blijven dan nog steeds vreselijk.

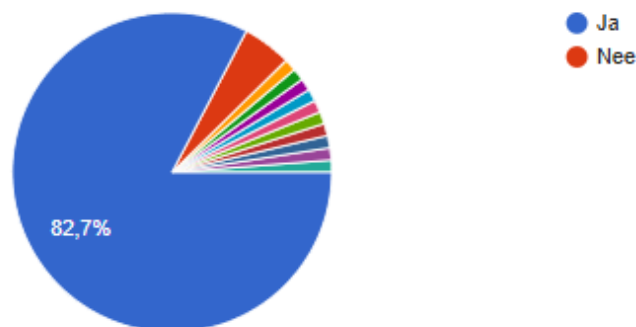

5. Aparte aandacht voor UHB binnen CSF beleid

Vraag 6. Vind je het nodig dat uitzonderlijke hoogbegaafdheid aparte aandacht krijgt binnen het CSF beleid?

Vraag Vind je het nodig dat uitzonderlijke hoogbegaafdheid aparte aandacht krijgt binnen het CSF beleid?

81 antwoorden

Aantal stemmen: **81**

Ja: **67** (82,7%)

Nee: **4** (4,9%)

Anders (vooral twijfel, nuancering, ...): **10** (12,4%)

Slechts 4 van de 91 ouders gaan voor een absolute 'nee' op de vraag of er binnen het CSF beleid ook aparte aandacht moet komen voor uitzonderlijke hoogbegaafdheid. Twee daarvan noemen als reden daarvoor dat UHB 'te complex' is en dat het voor hen belangrijker is dat eerst de CSF maatregelen algemeen uitgewerkt worden. Eén iemand ervaart aparte aandacht voor UHB als 'buiten het systeem plaatsen' en vindt het belangrijk dat zijn/haar kinderen 'zelf een balans leren zoeken tussen wat het systeem wenst en wat zij zelf nodig hebben'.

De ja-stemmers benadrukken vooral de tekortkomingen van CSF maatregelen voor hun UHB kinderen als reden voor een apart UHB beleid, waarbij vooral de andere onderwijsnoden én aandacht voor de bijzondere kenmerken van hun UHB kinderen worden aangestipt. De 'anders' stemmers neigen eerder naar 'ja', maar met een lichte nuancering.

Een greep uit de reacties van ouders die 'ja' stemden

Deze kinderen hebben ook recht op een goede begeleiding. Nu zorgt school alleen maar voor frustratie en schooluitval...

Leerkrachten in hebben algemeen gezien te weinig informatie over UHB

Wij ondervonden dat de hoogbegaafde 'aanpak' niet werkte bij onze zoon

Mijn kind wordt niet begrepen door bepaalde leerkrachten. Hij scoort maar matig op school en stoort de lessen. Niet het beeld dat ze hebben van een CSF leerling...

Een plusklas of een beetje extra uitdaging binnen de klas is leuk voor een pienter kind of een kind dat HB is. Dan is extra uitdaging of een jaartje springen soms voldoende. Voor een UHB kind is dat geen oplossing en is er nood aan meer opties en meer flexibiliteit.

Veel meer uitdaging nodig.

Scholen moeten ervaren dat er meer én meer verregaande maatregelen nodig zijn zoals bv een 2de versnelling. Loslaten dat maatregelen voor 'gewone' begaafde leerlingen voldoende is, aanvaarden dat ze soms uitzonderlijke maatregelen nodig hebben.

Elk kind heeft recht op passend onderwijs

Dit zijn kinderen die met kop en schouders boven anderen uitsteken. Zij hebben meestal zeer specifieke onderwijsbehoeften.

Omdat de problemen toch vaak anders zijn en extremer en complexer

Omdat deze kinderen met compacten en gewoon verrijken alleen niet aan hun trekken komen.

Het is niet zomaar 'een diverse groep', er is wel degelijk nog een verschil. Waarom gebruiken we anders de term UHB als alles ook onder HB zou vallen.

Een greep uit de reacties van ouders die 'nee' stemden

Voor CSF leerlingen is er ook nog niet voldoende aandacht. Maak het niet nog moeilijker!

Aparte aandacht heeft geen zin omdat UHB'ers zo sterk verschillen onderling. Laten we al starten met CSF...

Ik wil mijn kinderen opvoeden met een systemische realiteit. Ik vind het belangrijk dat ze zelf een balans leren zoeken tussen wat het systeem wenst en wat zij nodig hebben. Ik breng ze verder door hen daarmee te leren omgaan, dan hen (tijdelijk) buiten het systeem te plaatsen.

Uitgelichte reacties

Dit zou een volgende logische stap in het beleid zijn. Deze groep kinderen hebben nog meer nood aan onderwijs op maat.

ik geloof niet meer in het schoolsysteem voor deze groep. Chapeau voor zij die dat wel nog doen...

Passend onderwijs is een recht. Door kinderen iedere keer door een trechter te duwen, houden we (in alle richtingen) onze evolutie tegen. Het is net de diversiteit die ertoe kan leiden dat we als soort vooruit geraken.

Voor mij zou de focus veel meer moeten liggen op wat zijn de talenten en mogelijkheden voor elk kind. Wat zou het optimale functioneren kunnen zijn en hoe kunnen we zorgen dat het systeem aansluit om dit te ondersteunen. Niet eerst tonen en functioneren en dan pas mag je vooruit. Ook niet enkel de focus op het cognitieve want dat doet onze kinderen te kort. Ze denken echt anders en beleven daardoor de wereld ook anders.

Ook binnen UHB bestaan er nog zoveel verschillen ... (o.b.v. karakter, mindset, ...). Het lijkt me belangrijker dat 'op maat van elk kind' kan gewerkt worden, dan dat er specifieke richtlijnen zouden zijn voor de UHB-groep. Het lijkt me echter wél belangrijk dat de leerkrachten, begeleiders,.. op de hoogte zijn van het bestaan van UHB en van het feit dat daar nog extra uitdagingen bij komen kijken. Zonder dus daarom een specifiek protocol voor te schrijven voor UHB.

6. Extra reacties, toelichtingen en noodkreten van ouders

Ondersteuning nodig voor deze kinderen in bv. het groeipakket of ondersteuning als je noodgedwongen huisonderwijs moet geven...

Er is nood aan meer budget. Daar komt het bijna altijd op neer. Dat is volgens mij ook de reden dat er nooit een type-onderwijs is gekomen want die erkenning zou inhouden dat men er ook meer budget tegenover moet zetten. Budget voor kleinere klassen, meer begeleiding,...

Er zijn echt meer middelen nodig om aan alle zorgnoden van alle leerlingen te kunnen voldoen.

De enige manier hoe mijn UHB dochter tot cognitief sterk functioneren kwam, was door haar volledig uit het onderwijssysteem te halen. Hiervoor zouden ook veel meer mogelijkheden en ondersteuning moeten zijn.

Er is meer budget nodig. Scholen hebben niet genoeg middelen om een deftige CSF-werking uit te bouwen.

Wat met recht op leersteun voor UHB kinderen? Wat met bovenschoolse samenwerking?

Ik zie algemeen weinig aandacht voor de creatieve en intuïtieve, super gevoelige kant van veel van deze kinderen, het diepe niveau waarin ze voelen, hun kwaliteiten als beelddenker of aanvoelen van een leugen, hun nood aan echte mensen zonder maskers, hun verbondenheid met de natuur en eigenheid van de dingen. Het zijn kinderen die heel veel en snel kunnen leren wanneer ze gezien worden voor wie ze zijn, en als ze gemotiveerd zijn...

De term CSF wordt gebruikt als parapetpaardje door politieke partijen om de scores op toetsen op te krikken. De focus ligt heel sterk op functioneren binnen het schoolsysteem.

Ik denk dat we meer gedegen wetenschappelijk onderzoek naar UHB nodig hebben. Als de krachten gebundeld worden met zij die praktische kennis en zij die wetenschappelijke knowhow hebben, over de landsgrenzen heen om aan voldoende aantallen te komen, moet er toch iets opgezet kunnen worden zodat we over een paar jaar met wetenschappelijke gefundeerdheid uitspraken kunnen doen over wie deze kinderen zijn, en wat ze nodig hebben?

Ze gaan er nog altijd vanuit dat deze kinderen kunnen geholpen worden met een uurtje kangoeroeklas (dat wegvalt wanneer de zorgjuf het te druk heeft) of wat extra moeilijke oefeningen. Ik mis toch echte maatregelen. 'Dankzij' dit beleid kunnen mijn kinderen niet meer naar school en zitten ze in huisonderwijs. Vanaf dat deze term gebruikt werd, was er helemaal geen plaats meer voor UHB. Ik werd telkens op de vingers getikt wanneer ik UHB gebruikte omdat de juffen liever over 'CSF leerlingen' spraken. Zucht. Daardoor is er net minder nuance en denkt men er nu alles over te weten. Ik ervaarde enkel minder begrip.

Elk kind, hoogbegaafd of niet verdient een aanpak, op maat van zijn/ haar eigen ontwikkeling. Los van leeftijd.

Laten we de ouders wat meer stem geven. We worden nog veel te veel meewarig bekeken en afgewimpeld.

Uit eigen ondervinding weet ik dat de meeste leerkrachten, hulpverleners,... zelfs nog nooit van UHB hebben gehoord.

Ik zou zo graag meer scholen voor deze kinderen zien. Het is wachten op een paar goede middelbare scholen...

Ik heb zo'n enorme wanhoop gezien bij mijn kind, en hem uiteindelijk zien wegglijden in een depressie. Nu doen we het zelf in thuisonderwijs, maar dat is wel tamelijk eenzaam. (Maar het gaat wel weer veel beter met hem, for the record). Ook bij de oudste ging het heel moeilijk om hem als CSF leerling aan te melden, omdat hij vanaf het tweede leerjaar ADHD-trekken begon te vertonen, uit verveling, weten we nu. Een vicieuze cirkel die je maar niet uitgelegd krijgt als ouder.

Er moet bij project talent een apart aanspreekpunt UHB voor scholen en ouders komen.

Help aub de ogen van de politiciers te openen dat ook zorg naar boven geen overbodige luxe is en dat zaken veel efficiënter kunnen als we iedereen helpen leren en later werken op hun eigen niveau.

Het cognitief sterk functioneren komt niet eens in beeld omdat er zo een mismatch is met het standaard onderwijs.

Sommige scholen 'stoefen' met hun CSF-beleid, maar dan heb je het over 1 uur differentiëren per week (!), of zelfs scholen waarbij Latijn dan maar de differentiatie moet zijn, want zo leren ze leren. Dit valt onder de noemer CSF-beleid. Moeilijk te doorgronden waar je kind op z'n plek zal zitten.

CSF beleid is nog te sterk schoolafhankelijk. Staat in onze school aan het begin, we zijn in zekere zin pionier. Zou ook doorgetrokken moeten kunnen worden naar andere settings zoals bijvoorbeeld kunstacademie, vrijetijdsbesteding, ...

Onderwijs zal voor deze kinderen altijd een zoektocht zijn.

Instanties en ook de rechtbank hier in Vlaanderen heeft geen kennis van UHB. Wij hebben dat spijtig genoeg aan de lijve mogen ondervinden ...

Aan alle mensen die hiermee bezig zijn: laat aub de uitwerking van UHB beleid over aan de specialisten ter zake die met de materie genoeg ervaring hebben of die zelf UHB zijn. Het is wenselijk dat beleids mensen aanvaarden dat ze bepaalde invalshoeken zelf niet kunnen bevatten. Door dit te aanvaarden en de specifieke spelers op het veld krijtlijnen te laten uitzetten voor het beleid, zullen ze meer bereiken.

Er moet veel meer ruimte komen voor flexibiliteit, aandacht voor de zorgnoden, en impact op het hele gezin.

(U)HB kinderen leren meer van elkaar onder ontwikkelingsgelijken dan wanneer ze zich constant aan de groep moeten aanpassen. Het is een misconceptie dat deze kinderen geen sociale vaardigheden leren in aparte scholen. Ze leren het er net beter omdat de intellectuele drempel niet in de weg zit. Ze leren bv eindelijk overleggen op eigen niveau in plaats van toe te geven of alles zelf doen

Het beleid is absoluut niet afgestemd of voldoende uitgewerkt voor UHB. Bestaande maatregelen en mogelijkheden zijn onvoldoende om UHB leerlingen op school onderwijs op maat aan te bieden. De kennis over UHB is onvoldoende en bij het uitwerken van aanpassingen voor UHB gaat men te veel uit van gewone hoogbegaafden. Ik kan nog lang doorgaan... ;-)

7. Samenvatting en conclusies

Een groot aantal van de ouders van UHB leerlingen in het Vlaamse onderwijs is ondertussen **bekend met de term ‘Cognitief Sterk Functionerende (CSF) leerlingen’**. Op de vraag of **de term CSF goed gekozen is**, zijn de reacties zeer gemengd. Bijna 60% van de ouders zegt hier resoluut ‘nee’ op of twijfelt heel erg. Op de vraag of UHB kinderen onder CSF leerlingen vallen, is het antwoord iets meer rechtlijnig: slechts 30% gaat voor een volledige ‘nee’, maar ook meer dan 27% twijfelt om volmondig ‘ja’ te antwoorden.

Meer dan 60% van de ouders die de enquête invulden, gaven aan **zelf ervaring** te hebben met het gebruik van CSF maatregelen voor hun UHB kind(eren) op scholen de afgelopen jaren. De ervaringen hiermee voor hun UHB kinderen worden algemeen als redelijk positief ervaren, hoewel een grote meerderheid toch aangeeft dat deze **te weinig doorgedreven, te vrijblijvend en/of ontoereikend** zijn.

Een overgroot deel (bijna 83%) van de ouders vindt het absoluut nodig dat er binnen de maatregelen voor CSF leerlingen ook **aparte aandacht** komt **voor UHB**. De nadruk wordt door hen vooral gelegd op de tekortkomingen van de huidige CSF maatregelen voor hun UHB kinderen.

Algemeen gezien kan geconcludeerd worden dat ouders het bestaan van CSF maatregelen binnen onderwijs positief ervaren, maar eerder ontoereikend. Naar de inhoud van maatregelen die wél toereikend zouden zijn voor UHB leerlingen, werd binnen deze enquête niet gepeild.

UHB Vlaanderen
Ouders van uitzonderlijk hoogbegaafde kinderen Vlaanderen
www.145plus.net